

Representantforslag 30 S

(2009–2010)

fra stortingsrepresentantene Nikolai Astrup, Lars Myraune, Svein Harberg og Janne Fardal Kristoffersen

Dokument 8:30 S (2009-2010)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Nikolai Astrup, Lars Myraune, Svein Harberg og Janne Fardal Kristoffersen om tiltak for energieffektivisering av bygninger

Til Stortinget

Bakgrunn

Det brukes i dag store ressurser på energiomlegging. Innenfor energieffektivisering i privatboliger er potensialet imidlertid uforløst. 40 pst. av Norges netto innenlands stasjonære sluttforbruk av energi, 80 TWh, brukes til drift av bygninger og funksjonalitet for brukerne. Den billigste og mest miljøvennlige energien er den som ikke brukes. Likevel mangler Norge klare mål for energieffektiviseringsarbeidet, og gode nok virkemidler for å realisere energisparingspotensialet i bygningsmassen.

En studie fra SINTEF Byggforsk fra 2009 viser at vi kan spare 12 TWh i bygg innen 2020. Dette tilsvarer årlig energiforbruk til 600 000 boliger. I denne stortingsperioden vil en sterkere satsing på energieffektivisering kunne bety om lag 10 000 arbeidsplasser i byggenæringen. Dette vil være viktig for en næring som er rammet av ettervirkningene av finanskrisen. Investeringene i økt energieffektivitet blir imidlertid ikke utløst av seg selv på grunn av ulike barrierer og markedsimperfeksjoner.

EU har i sin energi- og klimapakke vedtatt både at 20 pst. av EUs samlede energiforbruk i 2020 skal komme fra fornybare energikilder og at energibruken skal effektiviseres med 20 pst. i forhold til "business as usual". Energieffektivisering i bygninger vil gjøre det lettere å nå disse forpliktelsene, samt de forplik-

telser innbyggerne vil bli pålagt i kommende revidert utgave av EUs bygningsenergidirektiv.

Tiltak for energieffektivisering av bygningsmassen kan deles i tre:

- Mer energieffektive nybygg
- Rehabilitering av eksisterende bygg til en høy energistandard
- Bedre energiforvaltning i ny og eksisterende bygningsmasse

Et viktig virkemiddel, særlig i forhold til de to første punktene, er myndighetsbestemte energikrav. Det tredje punktet blir dessverre i liten grad ivaretatt med dagens myndighetskrav.

1. februar 2007 trådte nye energikrav i tekniske forskrifter til plan- og bygningsloven (TEK) i kraft. De nye kravene skal redusere netto energibehov med om lag 25 pst. sammenlignet med tidligere forskrifter. De nye kravene vil være gjeldende for alle nye bygg og søknadspliktig rehabilitering, og er i hovedsak innrettet for å redusere varmetap fra bygningskroppen. Statens bygningstekniske etat anslår at forskriftsendringene vil gi en besparelse på om lag 4,5 TWh. I ENKL-planen anslår SINTEF at forskriftsendringene vil gi en besparelse på 9 TWh i 2020, fordelt likt på strøm og varme, basert på at alle bygg fra 2010 og søknadspliktig rehabilitering vil være underlagt de nye energikravene.

Hadde myndighetene også satt strengere krav til energiforvaltning i byggene, kunne en vesentlig større energigevinst vært realisert. En nylig publisert analyserapport fra Statistisk sentralbyrå (SSB) om energibruk i husholdningene viser at energiforbruket er størst, og øker, innen forbruksområder som er knyttet til krav om økt kvalitet og funksjonalitet i våre liv. For å effektivisere energiforbruket på disse områdene kreves andre tilnærminger enn de som til nå har blitt brukt i byggeforskriftene. For å sikre mest mulig energieffektiv drift, må moderne og energieff-

teknologi velges, og energiforbruket må styres etter behov i forhold til aktivitetene i bygget. Her mangler i dag retningslinjer fra det offentlige. En fragmentert bygge- og eiendomsnæring hindrer dessuten ofte at investeringer i god energiforvaltning prioriteres.

Det er videre viktig med gode merkeordninger for bygg, ikke minst ved salg og utleie, slik at energieffektivitet i større grad kan gjenspeiles i salgspris eller leiepris. Stortinget vedtok å innføre en energimerkeordning for bygg gjennom endringer i energiloven våren 2009, jf. Ot.prp nr. 24 (2008-2009). Denne energimerkeordningen kan også brukes til å stille krav til energibruk i nye bygninger. Spesielt bør offentlige byggeiere gå foran. Disse må være klare forbilder for landets øvrige brukere.

En bygning vil normalt ha en levetid på mange tiår. Investeringene i energieffektiviseringstiltak vil få betydning for energiforbruket i lang tid fremover. Det er dessverre mange eksempler på at nye bygg bygges uten at fornuftige og lønnsomme energitiltak prioriteres. Energikravene i tekniske forskrifter til plan- og bygningsloven bør derfor skjerpes gjennom at det stilles krav til energiforvaltning i alle nybygg. Dette vil bidra til å møte intensjonene i revidert utgave av EUs bygningsenergidirektiv, som i langt større grad vil vektlegge tiltak for optimal energiforvaltning.

Det offentlige kan, og bør, gå foran. Alle offentlige boliger og yrkesbygg med byggestart etter 1. januar 2012 bør, i tillegg til god energiforvaltning, ha karakteren A (passivhus, som i prinsippet klarer seg uten energi til romoppvarming) eller B (lavenergibygninger). I dagens forskrifter skal nye bygninger som oppføres i Norge minst tilfredsstillende et nivå som tilsvarer karakter C (og uten krav til energiforvaltning). Staten har allerede utformet veiledende retningslinjer for energieffektivitet og klimavennlig innkjøpspolitikk for offentlige bygg. Disse retningslinjene må gjøres obligatoriske.

Siden bygningsmassen skiftes svært langsomt ut kan vi ikke nå potensialet for energieffektivisering i bygningsmassen gjennom krav til nye bygg og større rehabiliteringer alene. Vi må også utnytte potensialet for energieffektivisering i eksisterende bygningsmasse.

Private husholdninger utgjør 68 pst. av energiforbruket i Norges bygningsmasse. Derfor er det avgjørende at privatpersoner har klare incentiver til å investere i energieffektiviseringstiltak. Enova har i dag en sjablongbasert støtteordning for selektive energitiltak mot husholdninger. Utover dette er minstegrensen for å utløse støtte fra Enova 500 000 kWh spart energi per år. I praksis betyr dette at Enovas midler ikke er tilgjengelige for privatboliger og mindre bo-

ligningselskaper. Den enkelte boligeier bør gis gode incentiver til å effektivisere energibruken i egen bolig. Det er ikke tilfellet i dag. Den enkelte boligeier bør derfor stimuleres til energieffektiviseringstiltak gjennom for eksempel skattefradrag for dokumenterte utgifter til energisparingstiltak i egen bolig. Det er en enkel, effektiv og ubyråkratisk modell som vil utløse betydelig energieffektivisering i Norge, i segmenter i bygningsmassen som i dag har få eller ingen offentlige støtteordninger.

Forslagsstillerne mener at det ikke alltid er lett for den enkelte boligeier å identifisere potensialet for energisparing i egen bolig. Ofte krever det en faglig vurdering av boligen. Det bør derfor innføres en ordning med tilbud om gratis energisjekk fra fagfolk til boligeiere som vurderer å investere i energieffektivisering i egen bolig. I klimaforliket mellom regjeringspartiene og Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre fra januar 2008 står det at:

"Partene er enige om at det skal arbeides videre med en ordning med tilbud om energisjekk av boligbygg for å bidra til å realisere enkle og effektive sparetiltak innen 2009."

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

I

Stortinget ber Regjeringen endre energikravene i teknisk forskrift til plan- og bygningsloven gjennom å stille krav til tiltak som optimaliserer energiforvaltningen i alle nybygg basert på skjerpede krav til levert energi. Reglene kan utformes slik at alle lønnsomme tiltak, ut fra definerte og transparente kriterier, skal gjennomføres i nybygg og ved større rehabiliteringer.

II

Stortinget ber Regjeringen innen 2010 skjerpe energikravene for offentlig oppførte boliger og yrkesbygg, slik at disse, i tillegg til god energiforvaltning, skal ha en energimessig yteevne tilsvarende karakteren A eller B i energimerkeordningen for bygg.

III

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til ulike modeller, inkludert bruk av skattesystemet, for å stimulere til energieffektivisering i eksisterende boliger. Det foreslås å gi tilbud om gratis energisjekk av boligbygg.

3. desember 2009